

CLIL učitel

- je odborníkem vyučovacího předmětu
- rozumí procesům osvojování si cizího jazyka a umí plánovat integrovanou výuku
- zná potřeby žáků
- volí správné a efektivní výukové strategie
- používá různé organizační formy výuky
- využívá různorodé zdroje a pomůcky
- volí vhodné hodnotící nástroje

Vzájemná spolupráce učitelů na škole je nezbytná a může mít různé podoby, jednak při plánování výuky, jednak při monitorování procesu učení a hodnocení (např. team-teaching). Motivace učitelů je dalším velmi důležitým předpokladem úspěchu metody CLIL na škole.

CLIL má potenciál přinést změny a **inovace do vzdělávacího systému** v České republice. Jeho základní charakteristiky jsou plně v souladu s novými kurikulárními dokumenty a vycházejí z požadavků koncepčních vzdělávacích dokumentů Rady Evropy. Základním atributem CLILu je jeho **integrační prvek**. CLIL přirozeně integruje výuku neязыkových předmětů s výukou cizích jazyků. Tato integrace přináší **pozitivní výsledky** v obou oblastech. Žáci rozvíjejí své komunikační dovednosti v reálném prostředí školy a při činnostech, které jim pomáhají porozumět obsahu neязыkového předmětu. CLIL **podněcuje kritické myšlení a pomáhá žákům rozvíjet jejich učební strategie**.

Informační zdroje a doporučené odkazy

Předložená minimetodika vychází z připravované publikace *Cizí jazyky napříč předměty 2. stupně základní školy* (zveřejnění: podzim 2012) a také z článků Metodického portálu www.rvp.cz. Na tomto portálu je pro učitele se zájmem o metodiku CLIL k dispozici e-learningový kurz *Teaching English-CLIL Essentials*.

Kompetence učitelů pro CLIL [online]. Dostupné z [www: http://celleu.eu/cms02/fileadmin/daten/Dateien/Konferenzen/THE_CLIL_TEACHER_latest_version.pdf](http://celleu.eu/cms02/fileadmin/daten/Dateien/Konferenzen/THE_CLIL_TEACHER_latest_version.pdf)

Pracovní listy [online] Dostupné z [www: http://bogglesworldesl.com/worksheets.htm](http://bogglesworldesl.com/worksheets.htm), www.education.com, <http://www.enchantedlearning.com/Home.html>

Stránky k podpoře imerzního a bilingvního vzdělávání, CLIL [online]. Dostupné z [www: www.factworld.info](http://www.factworld.info)

Stránky španělských metodiků ke CLIL/AICLE [online]. Dostupné z [www: http://isabelperez.com](http://isabelperez.com)

COYLE, D. *Content and Language Integrated Learning*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 170 s. ISBN 978-0-521-13021-9.

DALE, L., ES, W., TANNER, R. *CLIL Skills*. Leiden: ICLON, 2012. 256 s. ISBN 978-80-7367-397-0.

ŠMÍDOVÁ, T. (Ed.) *Seznamte se s CLILem* [online]. 2011 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z [www: http://www.nuv.cz/publikace-a-periodika/seznamte-se-sclilem](http://www.nuv.cz/publikace-a-periodika/seznamte-se-sclilem)

VOJTKOVÁ, N., HANUŠOVÁ, S. *CLIL v české školní praxi* [online]. 2011 [cit. 2012-06-09]. Dostupné z [www: http://www.vys-edu.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=600139&id_dokumenty=3987](http://www.vys-edu.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=600139&id_dokumenty=3987)

Minimetodika – metodická podpora pro učitele.
Zpracovala: Mgr. Tereza Šmídová
Vydal NÚV, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10.
Praha 2012.
Foto © René Jakl

CLIL

CLIL ANEB MODERNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PRO 21. STOLETÍ MINIMETODIKA NÚV

CLIL (Content and Language Integrated Learning), čili obsahově a jazykově integrované vyučování, označuje **výuku neязыkového předmětu s využitím cizího jazyka jako prostředku komunikace a pro sdílení obsahu**. Obsah a jazyk jsou rozvíjeny ve vzájemném vztahu. Tento typ integrované výuky je založen na dvou základních cílech – obsahovém a jazykovém. Obvykle je dosazován třetí cíl, jenž definuje, které dovednosti a strategie budou rozvíjeny a jakým způsobem.

Výuka CLIL se rozšířila zejména ve dvou formách:

tzv. soft CLIL, v němž se výběr obsahu podřizuje jazyku (jazykovému cíli) a je primárně realizován učiteli jazyků,

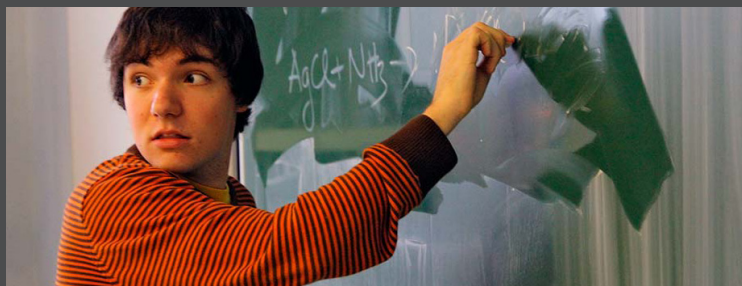
tzv. hard CLIL, v němž část nebo celý obsah jednoho i více vzdělávacích oborů jsou vyučovány v jiném jazyce než mateřském.

Rozvoj kognitivních dovedností a přemýšlení v cizím jazyce jsou klíčovými přínosy CLILu. Svým charakterem se výuka CLIL odlišuje od tradičního pojetí výuky a vykazuje různá specifika, jako například:

- a/ užívání prvků cizího jazyka jako prostředku k osvojení učiva
- b/ uplatnění aktivizačních učebních metod, které respektují a zohledňují omezené jazykové vybavení účastníků (žáků i učitelů)
- c/ využití široké škály neverbálních prostředků komunikace a různých forem reprezentace (vizualizace, modelování, využití schematických a symbolických zápisů, grafických organizátorů a jiných prvků scaffoldingu)
- d/ zapojení dosavadních zkušeností žáků a zohlednění různých učebních stylů žáků (multimodalita)
- e/ nácvik kompenzačních učebních strategií
- f/ rozvoj komunikativních dovedností efektivním způsobem
- g/ rozvoj klíčových kompetencí, zejména dovedností učení se učit
- h/ výběr učiva a tomu odpovídajících forem výuky, kde žáci spolupracují a komunikují (skupinová práce, práce ve dvojicích apod.)

Plánování a příprava pro CLIL

CLIL je možné definovat ve čtyřech oblastech, na které by se měl učitel při plánování soustředit. Jedná se o **4C's**, tj. **čtyři C**, která reprezentují Content čili **obsah**, Communication čili **kommunikaci**, Cognition čili **poznávání** a Culture čili **kulturu**. Tyto oblasti tvoří rámec, jenž určuje, jakým způsobem budou ve výuce zprostředkovány znalosti, dovednosti a porozumění obsahu, jak bude využit jazyk, které myšlenkové procesy budou probíhat a s jakými kulturními aspekty se žáci seznámí (Coyle, D., 2006).

Způsoby realizace CLIL ve výuce

Integrace formou CLIL se může realizovat různými metodami a formami práce:

- v rámci odborného předmětu učitel zařazuje **krátké herní aktivity**, které pracují s cizojazyčnou slovní zásobou související s probíraným tématem, tzv. „jazykové sprchy“
- v rámci odborného předmětu učitel **využívá materiály v cizím jazyce**, navazující aktivity vede v mateřském jazyce
- učitel využívá **cizí jazyk jako jazyk instrukcí** nebo pro úvod do tematiky či shrnutí tematického celku
- učitel cizího jazyka zařazuje reálie příslušných zemí do výuky (hodnotí znalosti reálií, nikoliv jen jazykový projev)

- v rámci odborného předmětu (například dějepis, zeměpis) jsou **reálie dané země vyučovány v příslušném cizím jazyce**, učitel přitom spolupracuje s učitelem cizího jazyka na plánování hodin
- žáci připravují společný **projekt se zahraniční školou** v rámci některého odborného předmětu
- učitel **část obsahu odborného předmětu vyučuje v cizím jazyce** (například určitý tematický celek)
- učitel vyučuje samostatný **integrováný předmět**, který má formulované výstupy a kompetence jak z cizího jazyka, tak z některého odborného předmětu nebo průřezového tématu
- škola uspořádá **projektový den**, během něž učitelé a žáci v rámci předmětů pracují s prvky integrované výuky
- učitel cizího jazyka a odborného předmětu připraví **tematické plány v obou předmětech** tak, aby se prolínaly (**moduly**); v praxi tak může dojít k situaci, kdy místo tří vyučovacích hodin cizího jazyka a tří hodin odborného předmětu mají žáci dvě hodiny jazyka, dvě odborného předmětu a dvě hodiny, které integrují cizí jazyk s daným předmětem.

